

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної конференції

Трансформаційна динаміка розвитку агропромислового виробництва

7-8 травня 2015 року

м. Вінниця

ЗМІСТ

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ОЗНАКИ СУЧАСНОГО АГРАРНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	
Калетнік Г.М. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕСУРСНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ	3
Мазур А.Г. СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ РЕСУРСНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	6
Мазур С.А. СВІТОВИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ ІНТЕГРАЦІЇ ТА КООПЕРАЦІЇ В ОВОЧЕПРОДУКТОВОМУ ПІДКОМПЛЕКСІ	10
Логоша Р.В., Пчелянська Г.О. ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ БІОПАЛИВНОГО ВИРОБНИЦТВА У СВІТІ ТА УКРАЇНІ	13
Климчук О.В. ДОСВІД АГРАРНИХ ІНТЕГРАЦІЙ В РОЗВИНУТИХ КРАЇНАХ СВІТУ	18
Самборська О.Ю. ПРОБЛЕМИ ПОВОДЖЕННЯ З ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ	22
Березюк С.В., Фішук Н.Ю. ПЕРЕДУМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗЕЙ АПК	27
Бондаренко В.М., Гонтарук Я.В. ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АПК	31
Войтенко О.І. ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	34
Бакута С.В. АНАЛІЗ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТА ДЕФІЦІТНОСТІ РЕСУРСІВ НА ОСНОВІ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛЮВАННЯ	38
Волонтир Л.О., Рожицька А.Є. ФІЛАНТРОПІЧНА СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ	43
Герасименко Ю.В. ЕКОНОМІЧНА СУТЬ ТА ОЦІНКА СТАНУ ЗАГОТІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	47
Германюк Н.В. ОСНОВНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГЕНСТВА	51

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ НЕРУХОМОСТІ ПОЛЬЩІ Жереб В.В.	55
МАРКЕТИНГОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ Мамалига С.В.	59
СУЧАСНИЙ СТАН І НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ Коломієць Х. М.	64
НАПРЯМКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ ЯК ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ Кубай О.Г.	68
ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО МАРКЕТИНГОВОГО УПРАВЛІННЯ РИНКОМ ПРОДОВОЛЬСТВА Недбалюк О.О.	73
ВНУТРІШНІЙ РИНОК ЦУКРУ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ Красняк О.П., Іщенко Т. В.	77
МЕТОДИ І МОДЕЛІ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ Поталова Н.А., Снігир В.А.	80
МАРКЕТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИХОДУ НА ЗОВНІШНІЙ РИНОК Ставська Ю.В., Цюкун М. В.	84
НАВЧАННЯ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ – ОСНОВА УСПІШНОГО ЗДІЙСНЕННЯ ЗМІН Табенська О.І.	87
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ М'ЯСОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ Алексєєнко О.А.	91
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ Чорнопищук Т.І., Коняга Р.М.	95
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ОВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ Ільченко І.І.	98
ОПТИМІЗАЦІЯ РІВНІВ ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ Полеся В.М.	101
ВИРОБНИЦТВО СОНЯШНИКУ ТА ПРОДУКТІВ ЙОГО ПЕРЕРОБКИ В УКРАЇНІ Вдовичак Т.В.	105
МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДКОМПЛЕКСІВ В УКРАЇНІ Попова О.О.	110

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКИХ СТРУКТУР В АПК	
Редько М.С. ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ У СУЧАСНУ СВІТОГОСПОДАРСЬКУ СИСТЕМУ	114
Годосійчук В.Л. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В АПК: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	119
Мазур К.В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ	123
Ціхановська В.М., Поперечний О.В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦУКРОБУРЯКОВОГО ВИРОБНИЦТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ	127
Хаєцька О. П. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	132
Гуцол Ю.Є. ВПЛИВ МЕНЕДЖМЕНТУ НА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖРЕГІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ	136
Колесник Т.В., Пронько Л.М. НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ ДОВГОСТРОКОВОЇ ОРЕНДИ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ	139
Чорнопишук Т.І., Скоропад В.В. ІНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТУВАННЯ САДІВНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ	144
Феяк Л.А. УДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ	148
Кафлевська С.Г. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ДОРАДНИЦТВА	153
Довгань Л.І., Довгань Ю.В. ДЕМОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ	157
Чорнопишук Т.І., Шаповалюк Т.А. ЗАСТОСУВАННЯ ЕКСПЕРТНИХ СИСТЕМ В ДІЯЛЬНОСТІ ДОРАДЧИХ СЛУЖБ УКРАЇНИ	161
Шаманська О.І. СТРУКТУРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОПОРЦІЙ ВІДТВОРЕННЯ В ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМАХ	164
Янчук О.В. ЕКОНОМІЧНИЙ ІНТЕРЕС У ФОРМУВАННІ МОТИВАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	169
Пехов В.А.	172

УДК 332.33.003.13

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ

Чорнопищук Т.І., к.е.н., доцент,
Коняга Р.М., студентка,
Вінницький національний аграрний університет

Обґрунтовані основні тенденції ефективності використання земельних ресурсів у сільському господарстві України та напрями її підвищення.

Україна володіє значним і високоякісним земельним потенціалом який в останні роки зменшує свою віддачу та втрачає свої якісні природні властивості. Однак, на цей час у сільському господарстві земельні угіддя інтенсивно використовуються переважно з метою досягнення високої економічної вигоди. Це призводить до посилення антропогенного навантаження на ґрунти, зниження їх якості, відповідно зменшення їх цінності. Актуальність дослідження полягає в тому, що сучасні тенденції цивілізаційного розвитку суспільства, які пов'язані з концепцією забезпечення його сталості, вимагають від економіки України ефективного використання природних ресурсів.

Постановка проблеми. В умовах зростання чисельності населення світу та зменшення площ, придатних до вирощування сільськогосподарських культур, Україні вкрай важливо максимально повно та ефективно використовувати потенціал землі як однієї з конкурентних переваг вітчизняного сільського господарства. За оцінками експертів, українські землі здатні забезпечити продуктами харчування 140-145 млн. осіб [1], тому підвищення ефективності використання земельних ресурсів сприятиме збільшенню обсягів виробництва високоякісної, екологічно чистої продукції і забезпеченню продовольчої безпеки України, а також розширенню експорту сільськогосподарської продукції, збереженню ландшафтного і біологічного різноманіття країни. Проблеми формування ефективного вітчизняного землекористування широко висвітлюються у економічній літературі. Зокрема, на висвітлення і обґрунтування цих проблем спрямовані дослідження С.Н.Волкова, П.І.Гайдуцького, А.С.Даниленка, Д.С.Добряка, В.М.Трегобчука, А.М.Третяка, М.М.Федорова, та ін. Водночас питання, які стосуються підвищення ефективності використання земельних ресурсів в контексті забезпечення продовольчої безпеки держави та забезпечення сталого розвитку землекористування в Україні не втрачають своєї актуальності.

Метою дослідження є обґрунтування основних напрямів підвищення економічної ефективності землекористування у сільському господарстві за умов забезпечення сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сталий розвиток землекористування повинен забезпечити високоефективне використання сільськогосподарських угідь, всебічну охорону та розширене відтворення родючості ґрунтів, розв'язання продовольчої проблеми в країні. Однак, за час здійснення земельної реформи в нашій країні відбулися кардинальні зміни, насамперед, у структурі земельного фонду. Зокрема, по основних видах угідь – площа сільськогосподарських угідь зменшилася з 41,89 млн. га у 1994 році до 41,51 млн. га у 2015 році [2].

Високою залишається інтенсивність використання земельних угідь у вітчизняному сільськогосподарському виробництві. У структурі сільськогосподарських угідь рілля займає 76,5 % (32,531,1 тис. га) [2]. Сільськогосподарське виробництво в Україні ведеться на особливо цінних землях, загальна площа яких становить 14,9 млн. га або 36 % від площі сільськогосподарських угідь, у тому числі у складі орних земель їх налічується 43,7 % [3]. Негативною тенденцією у вітчизняному землекористуванні є скорочення посівних площ, що використовуються для ведення сільськогосподарського виробництва. За 1990 – 2014 рр. посівна площа сільськогосподарських культур скоротилася від 32406,0 тис. га до 27258,2 тис. га, або на 16 % [4].

Надмірна інтенсивність використання земельних угідь у сільському господарстві України формує наукові погляди фахівців, відповідно до яких закономірність вважається доцільність скорочення площі ріллі. Однак, у економічній літературі існують негативні обґрунтування щодо зменшення площі сільськогосподарських угідь в Україні, відповідно до яких раціональне землекористування має бути спрямоване на підвищення культури землеробства та зацікавленості сільськогосподарських товаровиробників у впровадженні нових технологій обробітку ґрунту, використання сільськогосподарськими землекористувачами технологій точного землеробства із застосуванням ГІС технологій – системи менеджменту, яка за допомогою інформаційних технологій дає змогу приймати раціональні рішення з управління агроєкологічним потенціалом землі під час організації виробництва у рослинництві [3], вдосконалення важелів державного регулювання ефективного механізму землекористування у сільському господарстві.

Економічна ефективність використання сільськогосподарських угідь в Україні характеризується позитивною динамікою. Поступово зростають виробництво валової продукції, урожайність сільськогосподарських культур,

їхні валові збори. У 2014 р. зібрано найбільший в Україні врожай зернових культур – понад 63 млн. Небувалих обсягів у звітному році становив урожай цукрових буряків – 15553 тис. т., що становить 144,2 % рівня 2013 р. [5].

Враховуючи соціальну значимість землі як природного ресурсу багатопільового використання, серед перспективних напрямів підвищення ефективності використання доцільно виділити необхідність ведення сільсько-господарського землекористування на чіткому дотриманні еколого-обґрунтованих нормативів антропогенного та іншого негативного навантаження на землю; здійснення детального моніторингу земельних ресурсів і розробку на його основі державних, регіональних та місцевих програм щодо охорони й поліпшення їх стану; впровадження у практику систем ґрунтозахисного, біологічного й адаптивного землеробства із залученням систем біологічного захисту рослин та використанні альтернативних мінеральним добрив.

Одним з вагомих факторів підвищення економічної ефективності використання земельних угідь у сільському господарстві в умовах трансформаційної динаміки є узгодження суспільних інтересів щодо раціонального та ефективного землекористування з інтересами сільського населення, перспективами сільського розвитку. За дослідженнями В.С.Дієсперова, реалізація цього напряму можлива за умови здійснення адміністративно-територіальної реформи, за якої справжніми господарями території мають стати місцеві громади, які зможуть одержати відповідні земельні, матеріальні та фінансові ресурси. Важливою умовою при цьому є підвищення ініціативи сільських громад у ефективному землекористуванні[6].

Висновки. Підвищення ефективності землекористування у сільському господарстві на цей час переважно спрямоване на збільшення економічної вигоди господарюючих на селі суб'єктів, що негативно відображається на збереженні землі як природного ресурсу. Крім основних технологічних напрямів підвищення продуктивності землекористування у сільському господарстві, доцільним є подальше вдосконалення земельних відносин та формування ефективного землевласника на селі, підвищення відповідальності сільських громад за використання землі як природного та економічного ресурсу.

Список використаних джерел:

1. Третяк А.М. Земельні ресурси України та їх використання / Бабміндра Д.І., Третяк А.М. – К. : ТОВ „ЦЗРУ”, 2003. – 143 с.
2. Земельний фонд України станом на 1 січня 2015 року та динаміка його змін в порівнянні з даними на 1 січня 2014 року. Державна агентство земельних ресурсів України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: land.gov.ua/zvintnist

3. Щодо шляхів підвищення ефективності використання земель сільськогосподарського призначення України. Аналітична доповідь. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.niss.gov.ua
4. Рослинництво України. Статистичний збірник: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: agro.ua.net/statistics
5. Стан сільського господарства у 2014 році. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
6. Дієсперов В.С. Використання земельних ресурсів сільських територій // Економіка АПК. – 2014. - №11. – С.48-56

УДК 631.145

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ОВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Ільченко І.І., аспірант*

Вінницький національний аграрний університет

У статті проаналізовані теоретичні засади забезпечення конкурентоспроможності овочепродуктового підкомплексу АПК. Особлива увага приділена підвищенню якості та конкурентоспроможності овочів за рахунок виробництва екологічно чистої продукції.

Постановка проблеми. Кризові явища в аграрному секторі економіки України зумовили зменшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції та зниження її якості. Для ефективного функціонування аграрної сфери слід підвищувати конкурентоспроможність продукції, в тому числі й овочевої. В ринкових умовах ця проблема набуває особливої актуальності внаслідок загострення конкуренції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та методичні аспекти формування і функціонування організаційно-економічного механізму підвищення конкурентоспроможності овочепродуктового підкомплексу АПК залишаються поки що малодосліджені. Окремі аспекти цих проблем знайшли відображення в наукових працях Бойка В.І., Борщевського П.П., Гальчинської В.А., Ганечко Л.О., Доброзорової О. С., Криворучко В.І., Кучеренко Т.В., Месель-Веселяка М.Я., Ручкіна О.В., Рудя А.М., Саблука П.Т., Склярєвського

* Науковий керівник – к. е. н., доцент, Логоша Р.В.